

gaar efter en Beslutning af Udvalget i sin Helhed, men i bestemt Forhold tillægges hvert enkelt Medlem af Udvalget. Dersom det ved Udtagelsen af Grundlisten, der jo, det beder jeg bemærket, ogsaa udtages efter Forholdstal, skulde være sket, at der fra en Side, eller fra to eller flere Sider, var blevet taget politiske Hensyn, saa vilde det faste Udvalg gennem sin Udskydningsret faa i sin Haand at skyde dem ud, om hvem det i højeste Grad maa antages i det givne Tilfælde at gælde, at politiske Hensyn have været afgørende. Gennem denne Udskydningsret for det faste Udvalg, hvorved de mest politiske Folk til alle Sider ville blive skudte ud, bliver der givet de senere Udskydninger, som Parterne faa Ret til at foretage, en endnu langt større Betydning og Virkning end ellers vilde opnaas, i Henseende til at gøre de Nævninger, der blive tilbage, fuldstændig upolitiske.

Det ærede 1ste kongevalgte Medlem vilde hævde, at Mundtlighed, saaledes som den er foreskrevet i Grundloven, i Virkeligheden indbefatter Umiddelbarhedsprincippet, fordi Mundtlighed ikke indskrænker sig til Parternes Udtalelser, men overhovedet omfatter alle de Udtalelser, som komme frem i Retten. Naar det ærede Medlem vil have dette forstaaet saaledes, at enhver Person, hvis Mening skal høres, personlig skal staa frem i Retten og udtale sig, altsaa ogsaa Vidner, Synsmænd og lignende, saa mener jeg, at han kun ved en meget kraftig Behandling af Sproget bliver i Stand til at indbefatte dette under Grundlovens Krav om Mundtlighed. Jeg skulde dog mene, at mundtlig Procedure er ogsaa den Procedure, hvorved Udtalelser fra de forskellige Bevispersoner, Vidner, Synsmænd og andre, oplæses, hvor altsaa Dommerne dømme efter den Oplæsning, der finder Sted i Forbindelse med den mundtlige Procedure mellem Parterne. Jeg har endnu aldrig hørt eller set — men det kan jo være, jeg har overhørt eller overset det — det blive gjort gældende, at den Procedure, som finder Sted i Højesteret — uden for de Udeblivelses-sager, der udgaa til skriftlig Behandling — ikke er en mundtlig Procedure. Jeg har altid levet i den Tro lige til i Dag — og lever forresten i den endnu —, at den Procedure, vi have i Højesteret, i de Sager, hvor begge Parter møde, er en mundtlig Procedure. Men under denne bliver jo netop alt Bevismateriale, alle Forklaringer af Vidner, Synsmænd o. s. v. oplæste i Retten, og Højesteret har aldrig Adgang

til at høre noget Vidne udtale sig umiddelbart.

Det ærede Medlem mente, at selv om man nu ikke vilde fastholde Umiddelbarhedsprincippet, var der dog ikke nogen Grund til, at man ikke skulde lade de Vidner, der bo paa det Sted, hvor den dømmende Ret holdes, afgive Forklaring i selve den dømmende Ret. Jeg tror, at der vilde kunde indvendes meget betydeligt mod en saadan Ordning. Der vilde komme et vist ujævnt Sving over hele Proceduren, naar det snart var Sagførerne eller Parterne, der talte, snart et tilstedeværende Vidne, som blev afhørt efter Spørgsmaal og Kontraspørgsmaal, snart en Vidneforklaring, optagen andetsteds, der blev oplæst. Jeg tror, at det vilde i høj Grad svække det Indtryk, som Dommerne, der skulle dømme i Sagen, skulde have af Sagens Beskaffenhed. Men dertil kommer ogsaa, at hvis man tror paa — hvad jeg slet ikke er sikker paa —, at det at høre Vidnet afgive sin mundtlige Forklaring ogsaa giver den retskyndige Dommer en bedre Lejlighed til at se, hvad der i Sagen er Sandhed og hvad ikke, vilde man jo i mange Tilfælde udsætte Sagerne for en rent tilfældig Paadømmelse. Thi det kunde jo hælde, at de Vidner, som bo paa det Sted, hvor Retten holdes, som altsaa blive afhørte mundtligt, og paa hvis Udsagn Dommeren, efter den Teori, jeg nylig nævnte, vilde lægge den største Vægt, i Virkeligheden slet ikke ere de Vidner, som have den største Betydning for Sagen, idet det er rent tilfældigt, om disse bo paa Stedet, eller om det ikke kunde være nogle af de Vidner, der bo i en anden Retskreds og der ere afhørte, saaledes at deres Forklaring kun bliver oplæst efter Udskrift og altsaa, naar man holder sig til den omtalte Teori, ikke faar den Virkning og Betydning, som de andre i Virkeligheden mindre betydende Vidner faa. Og der fremkommer ogsaa en anden Vanskelighed derved, som det ærede Medlem jo havde meget skarpt Blik for, Vanskeligheden i Tilfælde af Appel.

Det ærede Medlem henstillede, om man ikke kunde indskrænke den drøbende Oplæsning til, at Parterne gengav, hvad Vidnerne havde forklaret. Jeg tror ikke, det vilde føre til noget, og jeg tror heller ikke, det i og for sig er nødvendigt. Det er efter min Mening ikke nødvendigt, fordi jeg tror, at retskyndige Dommere ingelunde ville finde denne Oplæsning drøbende, men tværtimod ville lytte til den med samme Interesse, som nu Assessorerne i